

Підсумки Пленарного засідання FATF, 22-24 лютого 2023 року

м. Париж, 24 лютого 2023 року – Сьогодні завершилося друге Пленарне засідання FATF під головуванням Т. Раджі Кумара з Сінгапуру. Делегати з понад 200 юрисдикцій Глобальної мережі взяли участь у цих дискусіях у штаб-квартирі FATF у місті Парижі.

Через рік після незаконного, неспровокованого та невинуватого повномасштабного військового вторгнення російської федерації (далі – рф) в Україну FATF знову висловлює своє глибоке співчуття народу України у зв'язку з безпідставною втратою людських життів і руйнуванням української інфраструктури та суспільства.

Агресивна війна рф проти України, що триває та посилюється, суперечить принципам FATF щодо сприяння безпеці, захисту та цілісності глобальної фінансової системи та зобов'язанням щодо міжнародного співробітництва та взаємної поваги, на основі яких члени FATF погодилися впроваджувати та підтримувати Стандарти FATF. У результаті, сьогодні Пленарне засідання FATF призупинило членство рф.

Після заяв, опублікованих з березня 2022 року, FATF знову наголошує, що всі юрисдикції повинні бути пильними щодо нинішніх і нових ризиків від обходу заходів, вжитих проти рф з метою захисту міжнародної фінансової системи.

- **Публічна заява щодо рф**

Члени FATF зробили важливі кроки для підвищення прозорості бенефіціарної власності та запобігання приховуванню злочинцями незаконної діяльності за непрозорими корпоративними структурами. Важливою віхою стало те, що FATF погодила перегляд Рекомендації 25 щодо прозорості та бенефіціарної власності правових утворень. Делегати також узгодили нове керівництво, які допоможуть країнам і приватному сектору запровадити посилені вимоги FATF щодо Рекомендації 24 щодо прозорості та бенефіціарної власності юридичних осіб. Крім того, делегати погодили план дій щодо своєчасного глобального впровадження стандартів FATF, що стосуються віртуальних активів (також називаються крипто активами), у тому числі щодо передачі інформації про відправника та бенефіціара.

Члени FATF схвалили звіт про порушення фінансових потоків, пов'язаних із програмним забезпеченням-вимагачем, і отримали нову інформацію про іншу триваючу роботу, включно з проєктом щодо неправомірного використання громадянства та місця проживання в інвестиційних схемах, а також про роботу з посилення повернення активів і потенційний перегляд Рекомендацій 4 і 38 щодо конфіскації та тимчасових заходів і про взаємну правову допомогу: заморожування та конфіскацію відповідно. Пленарне засідання також погодило публікацію звіту про відмивання коштів та фінансування тероризму

на ринку виробів мистецтва та антикваріату. Пленарне засідання також погодилося розпочати нові проєкти з відмивання коштів і фінансування тероризму, пов'язаного з кібер шахрайством, а також щодо використання краудфандингу для фінансування тероризму.

Відповідність стандартам FATF

Взаємні оцінки

FATF обговорила та ухвалила звіт про взаємну оцінку Індонезії, яка є спостерігачем у FATF з червня 2018 року, та члена Ради співробітництва Перської затоки – Катару.

Індонезія

FATF оцінила Індонезію в контексті її запити на членство в FATF. Під час взаємної оцінки було зроблено висновок про те, що Індонезія має міцну правову, нормативну та інституційну базу, яка забезпечує надійну технічну відповідність у низці сфер. Індонезія також досягає хороших результатів у боротьбі з фінансуванням тероризму, використовуючи дані фінансової розвідки та національне і міжнародне співробітництво, але їй потрібно більше зосередитися на переслідуванні осіб, які відмивають кошти у великих розмірах, і посиленні конфіскації активів. Органи влади Індонезії закликано покращити нагляд за визначеними нефінансовими установами та професіями, заснований на оцінці ризиків, і застосовувати ефективні та переконливі санкції як у фінансовому, так і в нефінансовому секторах за недотримання превентивних заходів. Індонезія продовжить роботу над виконанням вимог FATF щодо членства.

Катар

Пленарне засідання також обговорило оцінку Катару та дійшло висновку, що за останні роки Катаром здійснено низку удосконалень у режимі протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, а технічна відповідність Катару Стандартам FATF є дуже високою. Катар також зробив позитивні кроки для розвитку більш глибокого національного розуміння ризиків відмивання коштів і фінансування тероризму, конфіскації злочинних активів, нагляду за фінансовим і нефінансовим сектором і впровадження цільових фінансових санкцій за фінансування тероризму. Катару необхідно внести важливі покращення у певних сферах, зокрема у реагування правоохоронних органів на відмивання коштів і фінансування тероризму і використання даних фінансової розвідки. Катар також має покращити наявність та доступ до інформації про бенефіціарну власність для правоохоронних і компетентних органів і посилити впровадження цільових фінансових санкцій за фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

FATF опублікує звіти Індонезії та Катару до травня після завершення перевірки якості та узгодженості FATF.

Юрисдикції з високим рівнем ризику та інші юрисдикції, щодо яких здійснюється моніторинг

Юрисдикції під посиленням моніторингом

Юрисдикції, які перебувають під посиленням моніторингом, активно співпрацюють із FATF для усунення стратегічних недоліків у своїх режимах протидії відмиванню коштів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Коли FATF ставить юрисдикцію під посилений моніторинг, це означає, що країна зобов'язалася швидко усунути виявлені стратегічні недоліки в узгоджені терміни. Новими юрисдикціями, які підлягають посиленому моніторингу, є Південна Африка та Нігерія.

- Юрисдикції під посиленням моніторингом – 24 лютого 2023 року

Юрисдикції, щодо яких діє заклик до дії

FATF визначає країни або юрисдикції з серйозними стратегічними недоліками для протидії відмиванню коштів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Ці юрисдикції підлягають заклику до дій для захисту міжнародної фінансової системи. До цього списку не додано нових країн/юрисдикцій.

- Юрисдикції з високим рівнем ризику, які підлягають заклику до дії – 24 лютого 2023 року

Юрисдикції, за якими більше не здійснюється посилений моніторинг – Марокко та Камбоджа

FATF відзначає прогрес Камбоджі та Марокко в удосконаленні їхніх відповідних режимів ПВК/ФТ, передбачених індивідуальними планами дій. Кожна країна усунула свої технічні недоліки, щоб виконати зобов'язання свого плану дій щодо стратегічних недоліків, які FATF виявила у лютому 2019 та 2021 років відповідно. Обидві країни більше не підпадають під посилений процес моніторингу FATF, але продовжуватимуть працювати з регіональним органом по типу FATF (FSRB), членом якого вони є, для подальшого зміцнення своїх режимів ПВК/ФТ.

5-й раунд взаємної оцінки FATF

Готуючись до наступного раунду взаємної оцінки, яка розпочнеться у 2024 році, делегації FATF узгодили послідовність країн, які будуть

оцінюватися протягом першого року циклу оцінки. У березні 2022 року, коли FATF затвердила Методологію та процедури для 5-го раунду взаємного оцінювання, делегати погодилися, що 5-й раунд триватиме шість років. Це вимагає від FATF щороку оцінювати приблизно сім країн. Методологія та процедури для 5-го раунду взаємного оцінювання були опубліковані в березні 2022 року, але ще не набрали чинності та можуть бути змінені до початку наступного раунду.

FATF також обговорила підготовку FSRB до наступного раунду взаємних оцінок.

Стратегічні ініціативи

Бенефіціарна власність

FATF визнала своїм пріоритетом підвищення прозорості бенефіціарної власності та запобігання злочинцям, корупціонерам і особам, які ухиляються від санкцій за приховування своєї незаконної діяльності та активів за анонімними фіктивними компаніями, іншими підприємствами чи правовими утвореннями.

Бенефіціарна власність юридичних осіб

У березні 2022 року FATF погодила жорсткіші глобальні стандарти щодо бенефіціарної власності, вимагаючи від країн забезпечити доступ компетентних органів до адекватної, точної та актуальної інформації про справжніх власників компаній. Як наслідок, переглянута Рекомендація 24 FATF вимагає від країн гарантувати, що інформація про бенефіціарну власність зберігається державним органом чи органом, який функціонує як реєстр бенефіціарної власності, або альтернативним механізмом, який вони використовуватимуть для забезпечення ефективного доступу.

Пленарне засідання FATF наразі завершило роботу над керівництвом, яке допоможе країнам запровадити переглянуті вимоги Рекомендації 24. Це також включає оцінку та пом'якшення ризиків відмивання коштів і фінансування тероризму, пов'язаних з іноземними компаніями, на які наражаються їхні країни. Зазначене керівництво є результатом кількох місяців інтенсивних консультацій із зовнішніми заінтересованими сторонами та приватним сектором, щоб переконатися, що настанови є чіткими і відповідають на запитання, які можуть виникати у зацікавлених сторін у державному та приватному секторах. Керівництво спрямоване на сприяння впровадженню необхідних заходів, щоб фіктивні компанії більше не могли бути притулком для незаконних доходів, пов'язаних із злочинністю чи тероризмом.

Керівництво буде опубліковано у березні 2023 року.

Бенефіціарна власність правових утворень

Пленарне засідання також домовилося про вдосконалення Рекомендації 25 щодо правових утворень, щоб загалом відповідати вимогам Рекомендації 24 щодо юридичних осіб для забезпечення збалансованого та узгодженого набору стандартів FATF щодо бенефіціарної власності. При цьому у FATF звертались до відповідних заінтересованих сторін, в тому числі за допомогою консультацій White Paper та публічних консультацій щодо запропонованих змін. FATF почне працювати над керівництвом, щоб допомогти країнам реалізувати переглянуті вимоги Рекомендації 25.

Припинення фінансових потоків через програми-вимагачі

У FATF відзначено, що за останні роки значно збільшився масштаб та кількість атак програм-вимагачів. Злочинці використовують новітні технології для розробки все більш потужних інструментів для здійснення своїх атак. Ці атаки спрямовані на фізичних осіб, підприємства та державні установи у всьому світі. Вони можуть мати руйнівний вплив на ділову діяльність та призвести до перебоїв у роботі необхідної інфраструктури та послуг. Водночас, відповідальні за це злочинці безкарно зникають з великими сумами коштів, переважно використовуючи віртуальні активи. FATF завершено дослідження, що аналізує методи, які злочинці використовують для здійснення своїх атак через програми-вимагачі, та як вони відмивають отримані виплати. Злочинці мають легкий доступ до постачальників послуг віртуальних активів у всьому світі, а занепокоєння викликають юрисдикції із слабким або неіснуючим контролем щодо ПВК/ФТ. Враховуючи транснаціональний характер атак програм-вимагачів, важливо, щоб органи влади у кожній країні розвивали та використовували існуючі механізми міжнародного співробітництва для успішної боротьби з відмиванням виплат програмам-вимагачам. Органи влади також повинні розвивати необхідні навички та інструменти для швидкого збору ключової інформації, відстеження майже миттєвих віртуальних операцій та повернення віртуальних активів, перш ніж вони розсіються. Це означає, що органи влади повинні розширити свою співпрацю за межі своїх традиційних партнерів, щоб включити кібербезпеку та агенції з захисту даних.

Цей звіт буде опубліковано у березні 2023 року та включає перелік показників ризику, які можуть допомогти суб'єктам державного та приватного сектору визначити підозрілу діяльність, пов'язану з програмами-вимагачами.

Вдосконалення впровадження вимог FATF для віртуальних активів та постачальників послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів

Як демонструє звіт про припинення фінансових потоків від програм-вимагачів, відсутність регулювання віртуальних активів у багатьох країнах створює можливості, які використовують злочинці та ті, хто фінансує

тероризм. Оскільки FATF було зміцнено свою Рекомендацію 15 у жовтні 2018 року для вирішення питання віртуальних активів та постачальників послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, багато країн не змогли виконати ці переглянуті вимоги, включаючи «правило подорожей», яке вимагає отримання, зберігання та передачі інформації відправника та бенефіціара операцій щодо віртуальних активів. Таким чином, Пленарне засідання погодилося з дорожньою картою для посилення впровадження стандартів FATF щодо віртуальних активів та постачальників послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, які включатимуть «інвентаризацію» поточного рівня впровадження в усій глобальній мережі. У першій половині 2024 року FATF звітуватиме про кроки, вжиті членами FATF та країн FSRB з істотною важливою діяльністю у сфері віртуальних активів, щодо регулювання та нагляду за постачальниками послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів.

Відмивання коштів і фінансування тероризму на ринках виробів мистецтва та антикваріату

FATF завершено роботу над звітом, який досліджує зв'язок між відмиванням коштів і виробами мистецтва та антикваріату. Торгівля дорогоцінними виробами мистецтва та антикваріатом може привабити злочинців, які прагнуть скористатися історично характерною для сектору конфіденційністю та використанням сторонніх посередників для відмивання доходів, отриманих від торгівлі наркотиками, корупції та інших злочинів. У звіті також досліджується, як терористичні групи можуть використовувати культурні об'єкти з регіонів, де вони діють, для фінансування своїх операцій. Багато юрисдикцій не мають достатньої обізнаності та розуміння ризиків, пов'язаних з цими ринками. Це призводить до браку слідчих ресурсів і досвіду, а також до труднощів із проведенням транскордонних розслідувань. Звіт містить перелік індикаторів ризику, які можуть допомогти суб'єктам державного та приватного секторів виявити підозрілу діяльність на ринках мистецтва та антикваріату, а також підкреслює важливість швидкого виявлення та відстеження культурних об'єктів, залучених до відмивання коштів або фінансування тероризму. Звіт містить деякі передові практики, які країни застосували для вирішення проблем, з якими вони стикаються, включаючи створення спеціалізованих підрозділів та доступ до відповідних баз даних і співпрацю з експертами та археологами для допомоги у ідентифікації, відстеженні, дослідженні та репатріації культурних об'єктів. Цей звіт буде опубліковано 27 лютого 2023 року.

Віце-президент FATF (2023-2025)

Пленарне засідання обрало наступним віце-президентом FATF пана Джеремі Вейла з Канади. Він змінить пані Елізу де Анду Мадразо з Мексики, яка обіймала цю посаду з 01 липня 2020 року та піде у відставку 30 червня

2023 року. Пан Вейл обійматиме цю посаду протягом двох років з 01 липня 2023 року. Наразі пан Вейл є головою делегації Канади в FATF.